

N:o 65.

Af herr **C. R. Johansson** i Jönköping, *angående aflöningen till tyghandtverkarne vid artilleriet och fortifikationen.*

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under fjärde hufvudtiteln föreslagit förbättring i lönevillkoren för flertalet militära och civil-militära beställningsinnehafvare af underofficersklass, i det nämligen förordats en höjning af dagaflöningen med 50 öre för alla fanjunkare och sergeanter af första klassen jämte deras respektive vederlikar, hvarjämte förmanen af fritt bränsle och lyse tillstyrkts för alla underofficerare, hvilka hafva bostad i kronans hus.

De enda grupper af beställningsinnehafvare inom underofficerskåren jämte vederlikar, hvilka i detta förslag blifvit helt och hållet förbigångna, utgöras, såvidt jag kunnat finna, af de s. k. tyghandtverkarne vid artilleriets tygstater och vid fortifikationen samt handtverkarne vid trängkårerne. Tyghandtverkarne tillhöra enligt arméns tjänstgöringsreglemente (Bil. II) sergeants rangklass, och de åtnjuta lön samt inkvarteringsbidrag till samma belopp som sergeanter af första klassen. Men i stället för dagaflöning uppbära de timpenning (å 40 öre) för allt arbete utöfver 5^{1/2} timmar dagligen. Då nu löneförbättringen för sergeanter af första klassen med vederlikar föreslagits att utgå i form af höjning i dagaflöningen, hafva tyghandtverkarne ej kommit att medtagas i detta förslag, enär de ej åtnjuta dagaflöning. Och då de ej heller hafva bostad i kronans hus, gå de miste jämväl om förmanen af fritt bränsle och lyse, därest denna förmån varder af Riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljad.

Redan det förhållandet, att omförmälda tyghandtverkare åtnjuta timpenning i stället för dagaflöning, synes i och för sig vara af beskaffenhet

att påkalla en ändring. Med undantag af de här ofvan nämnda handtverkarne åtnjuta, såvidt jag kunnat utröna, *alla beställningshafvare af sergeants rangklass* dagaflöning. Exempelvis må härvid nämnas gevärshandtverkarne vid infanteriet, hvilka ju måste anses inneha befattningar, som i afseende å göromålens beskaffenhet och vikt för armén äro i allt jämförliga med tyghandtverkarnes. Ifrågavarande gevärshandtverkare hafva visserligen så till vida en något mindre förmånlig ställning än tyghandtverkarne, att deras lön utgår endast med samma belopp som för sergeanter af 2:dra klassen. Men detta motväges däraf, att gevärshandtverkarne å andra sidan uppbära icke blott dagaflöning utan därjämte äfven ersättning enligt taxa för vissa till tjänsten hörande arbeten (Tjänstgöringsreglementet för armén, del II, kap. 1, § 5 mom. 44). I det hela är deras ställning alltså enligt nu gällande bestämmelser lika förmånlig som tyghandtverkarnes. För den olikformighet i sättet för aflöningsens beräkning, hvilken emellertid ligger däri, att den ena gruppen uppbär dagaflöning och den andra timpenning, synes icke finnas någon giltig grund. Detta så mycket mindre, som egentligen icke heller härigenom uppkommer någon väsentlig skillnad i afseende på själfva inkomstbeloppet. Timpenningen har nämligen hittills, där icke sjukdom eller arbetshinder af annat slag mellankommit, i regeln inbringat ungefär samma belopp som dagaflöningen i motsvarande rangklass. Den olägenheten följer dock med timpenningen, att årliga inkomsten aldrig kan på förhand exakt beräknas, enär afdrag sker för hvarje vare sig frivilligt eller oförvålladt afbrott i arbetet.

Af denna anledning hafva tyghandtverkarne upprepade gånger gjort framställning, att timpenningen för dem måtte utbytas mot dagaflöning. Det vill synas, som om inga vägande skäl skulle kunna anföras mot bifall till denna deras önskan, hvilken synes stödd på billiga och rimliga grunder.

Då tyghandtverkarne nu tillika i följd af systemet med timpenning stå i fara att gå miste om den välbehöfliga löneförbättring, som genom dagaflöningens höjning ställts i utsikt för deras vederlikar, så hafva de naturligtvis härigenom fått en ny och icke obefogad anledning till missnöje med omförmälda timpenningssystem. Det är därför deras lifliga önskan, att detta system för deras vidkommande måtte afskaffas, och att de i stället måtte erhålla dagaflöning enligt samma bestämmelser och med samma belopp, som äro eller komma att blifva fastställda för sergeanter af första klassen, med hvilka de i öfrigt i afseende å löneförmåner äro likställda.

Antalet tyghandtverkare vid artilleriets tygstater skall för nästkommande år enligt statsverkspropositionen utgöra 83, hvartill komma 15 stycken tyghandtverkare vid fortifikationen. Handtverkarne vid trängkårerna nödgas jag lämna ur räkningen, då jag saknar närmare kännedom om deras tjänstgöringsvillkor och förmåner utom lön. Beträffande tyghandtverkarne åter tillåter jag mig föreslå, att den för närvarande till dem utgående timpenningen från och med 1908 utbytes mot dagaflöning till samma belopp som för sergeanter af första klassen. Vid bifall till detta yrkande skulle, — därest tillika Kungl. Maj:ts förslag om dagaflöningens höjande från 1: 50 till 2: 00 kronor varder af Riksdagen gilladt, — en löneförbättring af kronor 182: 50 per år komma hvar och en af ifrågavarande tyghandtverkare till del, förutom den förmån af större jämnhet och stadga i löneförhållandena, hvilken blefve en följd af timpenningens utbytande mot dagaflöning. Den af Kungl. Maj:t beräknade kostnaden för dagaflöningens höjande, kronor 274,102, skulle komma att ökas med kronor 17,885 eller till kronor 291,987. Af denna ökning kommer 15,147 kronor 50 öre på staten för artilleriets tygstater och 2,737: 50 kronor på staten för fortifikationen. Därjämte måste visserligen i dessa begge stater en höjning ske å respektive 45,442: 50 kronor och 8,212: 50 kronor, motsvarande en dagaflöning å 1 krona 50 öre för ifrågavarande beställningshafvare, men denna höjning motväges af en lika stor minskning, som samtidigt kan göras i de anslag, från hvilka den nuvarande timpenningen till samma beställningshafvare utgår.

På grund af det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta:

dels att den till tyghandtverkarne vid artilleriets stater och vid fortifikationen för närvarande utgående timpenningen måtte från och med år 1908 utbytas mot dagaflöning och

dels att denna dagaflöning — under förutsättning af bifall till hvad Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit beträffande sergeanter af första klassen med vederlikar — måtte bestämmas till 2 kronor.

Stockholm den 26 januari 1907.

Robert Johansson.

I motionens syfte instämma

Erik Röing.

C. J. F. Ljunggren.